

[Read On: Čti dál! v českém prostředí? \[1\]](#)

Autor:

- [PILNÁ, Martina](#) [2], [SPÁČILOVÁ, Anna](#) [3]

Číslo:

- [2021, ročník 30, číslo 2](#) [4]

Rubrika:

- [Trendy v knihovnách](#) [5]

Klíčová slova:

- [čtení](#) [6], [kreativní psaní](#) [7], [mládež](#) [8]

Platforma Read On [9] představuje **čtyřletý projekt zaštitěný Evropskou unií**. Spojuje mladé lidi napříč Evropou při četbě a učení se kreativnímu psaní. Cílem je snažit se **přiblížit literární tvorbu mladým lidem** a upevnit jejich vztah k literatuře.

Mladí lidé ne vždy knihovnu aktivně navštěvují, proto je dobré přesunout i samotnou propagaci aktivit tam, kde se zájmy cílové skupiny protne. Jednoznačně jsou to **sociální sítě** a někdy i pořádání akcí přímo ve školách. V prvé řadě je důležité zejména umět nalézt a vytipovat takové děti, popřípadě školní třídy vedené aktivním pedagogem, které mají k četbě kladný vztah a chtějí rozvíjet své dovednosti.

V rámci projektu vznikl průvodce, který je zásluhou [Knihovny města Ostravy](#) [10], konkrétně kolegyně Hany Fickové (překlad) a Barbory Hoppové (korektury) z [kulturně-jazykového centra American Corner](#) [11], k dispozici i v [češtině](#) [12]. Tvoří jej osm hlavních kapitol:

- Čtěte více: čtení pro radost ve školách (s. 4);
- Kreativní psaní: každý mladý člověk je spisovatel (s. 6);
- Fan fiction: napiš vlastní verzi svého oblíbeného příběhu (s. 8);
- Youthcast: podcasty a rádia (s. 12);
- Antologie: tvorba originálních prací a oslava existujících příběhů (s. 14);
- Passports: příběhy slavných Evropanů (s. 16);
- Grafické romány a komiksové stripky: jiný pohled na čtení a psaní (s. 18);

• Ilustrace: propojení kreativního psaní s evropskými ilustrátory (s. 20).

Níže uvádíme několik příkladů aktivit, které považujeme za **aplikovatelné v českých knihovnách** nebo mimo ně, ale s jejich podporou.

Čtení pro radost

Podstatou je četba jakéhokoli tištěného dokumentu (tj. novin, časopisu, komiksu, knihy) podle volby studentů. Předpokladem realizace jsou dobré vztahy mezi knihovnou a školou a samozřejmě zájem učitele o rozšíření čtenářských dovedností studentů. Iniciátory mohou být učitelé nebo sami knihovníci, kteří sami **aktivně nabídnou** třídě konkrétní školy **zejména vlastní prostor a samozřejmě i dokument ke čtení**. Projekt může v počátcích lépe fungovat u menších obecních knihoven, které úzce spolupracují s místními školami. V těchto případech má knihovník možnost přiblížit se mladým jako **poradce v oblasti literatury ke čtení**. Projekt by měl být ideálně **dlouhodobý a pravidelný**; zaslouží si proto i pečlivou přípravu v grafické formě. **Grafické zpracování (logo)** – podobně jako například v českém prostředí nálepky v případě projektu [S knížkou do života \(Bookstart\)](#) [13] – **napomůže sounáležitosti studentů s projektem**. Konkrétním efektem aktivity je především zlepšení studentů v práci s textem a jeho porozumění.

Zmíněná aktivita se stala v portugalských a italských školách natolik oblíbenou, že ji **přímo zařadili do svých školních osnov**. Zde přikládáme pro ilustraci [odkaz na mapu zúčastněných škol v rámci Evropy](#) [14].

Kreativní psaní

Pokud máme nadšené knihovníky a tvořivé náctileté, je u nás i tento nápad z projektu Read On reálně proveditelný. I zde lze propojit hned několik následujících workshopů a **vytvořit kontinuální lekce**. Pokud vzniknou skupinky v různých knihovnách, mohou **své nápady a výtvořky sdílet** navzájem prostřednictvím vybrané sociální sítě. Například ve Španělsku, Velké Británii či Irsku **rozvíjejí mladí svůj talent s profesionálními spisovateli**. V českém prostředí však může být **ochotným mentorem i knihovník**. V zahraničí se osvědčilo dát studentům při psaní **svobodu ve výběru témat**. Důraz by nebyl kladen na stylistické ani gramatické chyby, ale energie by se soustředila na výhradně kreativitu.

Následující **typy práce s textem** a tvorbou mohou být přímo zařazeny **do jednotlivých lekcí kreativního psaní**. Mládež ocení jak rozhled, tak pohledy na tvorbu z různých úhlů.

Oblast kreativního psaní lze rozvíjet různým způsobem. Níže jsou zmíněny tři konkrétní možnosti: fan fiction, komiksy/stripy a ilustrace.

Fan fiction

V případě fan fiction si účastníci sami vyberou svůj **oblíbený fiktivní svět**, ve kterém si vytvoří vlastní verzi příběhu. V zahraničí je tato verze tvorby velice oblíbená a spolupráce s konkrétním spisovatelem je vždy vítána. Způsob zpracování příběhu je neomezený – fan fiction může být realizována třeba **ve verších či ve formě scénáře**.

Komiksy/stripy

Komiksy/stripy jsou vhodné pro všechny, **kterým se špatně vyjadřuje pomocí slov** nebo kteří mají přímo kreslířské nadání vytvořit celý příběh. Pokud se podaří oslovit i další skupiny zabývající se kreativním psáním, osvědčily se **soutěže o nejlepší komiks** na specifická témata.

Ilustrace

Propojování ilustrace a konkrétního textu je rovněž osvědčeným principem. V zahraničí vznikají třeba soutěže studentů uměleckých škol, kdy jsou výsledkem trojrozměrné práce sestavené na základě textu. V českém prostředí se nabízí **propojení s umělci/ilustrátory**, kteří naživu na místě vytvoří ilustraci jako předlohu pro příběh a inspirují tak „tady a teď“ účastníky workshopu. Příklady dobré praxe v zahraničí ukázaly, že je však dobré **dát účastníkům vždy na výběr**, zda chtějí kreslit nebo raději psát.

Klíčem je oslovení mladých lidí

Cílová skupina ve věku od 12 do 19 let je zvyklá trávit svůj čas v digitálním prostředí. **Osobní kontakt** je však i pro ně stejně důležitý; neměli bychom se tedy zaměřovat výhradně na oslovení přes technologie. Jako funkční se v zahraničí ukázalo **kontaktování studentů vysokých škol** (nejen knihovnictví nebo uměleckých oborů). Studenti pomohou s **propagací konkrétní akce** nebo poradí, jakou cestou na mladší generaci zapůsobit. Před osobním setkáváním je důležité připravit **přátelské a vstřícné online prostředí**, kde budou dostupné základní informace o připravované aktivitě.

Praxe z regionu

Na základě vlastních stáží odhadujeme, že to, co se v praxi nejvíce blíží projektu Read On u nás v moravskoslezském regionu, jsou například akce pořádané v [třinecké knihovně](#) [15]. Pro mládež od 13 let je zde [Mklub](#) [16]. Knihovníci se zaměřují na fantasy a sci-fi literaturu, pořádají workshopy, hraní deskových her a tematické noci a aktivně spolupracují se spisovateli a osobnostmi veřejného života. Příkladem je o **víkendech realizovaný TriCon** [17]; naposledy se konal v roce 2019 a byl rozdělen se do tří setkání ročně s různými tématy (Sci-fi, LARP, Book).

Podrobnosti o projektu Read On a aktivitách zapojených organizací

Podrobné informace o projektu Read On naleznete na [jeho webu](#) [9]. K dispozici je [devět jazykových verzí průvodce](#) [18] (včetně [české](#) [12]). Na webu najdete i další dílčí aktivity, které jsme zatím nezmiňovali, či lze průběžně sledovat jednotlivé organizace zapojené do této platformy:

- Irsko (West Cork Music na [Facebooku](#) [19], West Cork Literary Festival na [Twitteru](#) [20] a [Instagramu](#) [21]);
- Itálie (Festivalletteratura na [Facebooku](#) [22], [Twitteru](#) [23] a [Instagramu](#) [24], Read On Project – Italy na [Instagramu](#) [25]);
- Norsko (Haugaland videregående skole na [Facebooku](#) [26], SILK Skudeneshavn internasjonale litteratur og kulturfestival rovněž na [Facebooku](#) [27]);
- Portugalsko (Projeto Read-On Portugal na [Facebooku](#) [28] a [Instagramu](#) [29]);
- Španělsko (Tantàgora Serveis Culturals na [Facebooku](#) [30], [Twitteru](#) [31] a [Instagramu](#) [32] a Flic Festival na [Facebooku](#) [33], [Twitteru](#) [34] a [Instagramu](#) [35]);

• Velká Británie (Writing West Midlands na [Facebooku](#) [36], [Twitteru](#) [37] a [Instagramu](#) [38]).

Je také možné sledovat hashtag #ReadOnEU na [Facebooku](#) [39], [Twitteru](#) [40] a [Instagramu](#) [41].

URL zdroje: <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-2/read-cti-dal-v-ceskem-prostredi>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-2/read-cti-dal-v-ceskem-prostredi>
- [2] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/pilna-martina>
- [3] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/spacilova-anna>
- [4] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-2>
- [5] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/rubriky/trendy-v-knihovnach>
- [6] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/cteni>
- [7] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/kreativni-psani>
- [8] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/mladez>
- [9] <https://readon.eu/>
- [10] <https://www.kmo.cz/>
- [11] <http://cms.kmo.cz/www/cl-900/860-american-corner/>
- [12] <https://readon.eu/resources/download/Read%20On%20Guide-Czech.pdf>
- [13] <https://www.skizkoudozivota.cz/>
- [14] https://www.scribblemaps.com/maps/view/Le_classi_di_Read_More_2019-20/0g4E4g5pma
- [15] <https://knihovnatrinec.cz/>
- [16] <https://knihovnatrinec.cz/mladi/o-nas/>
- [17] <https://knihovnatrinec.cz/tricon/>
- [18] <https://readon.eu/about/project>
- [19] <https://www.facebook.com/westcorkmusic>
- [20] <https://twitter.com/wcorklitfest>
- [21] <https://www.instagram.com/westcorkliteraryfestival/>
- [22] <https://www.facebook.com/festivaletteratura/>
- [23] <https://twitter.com/festletteratura>
- [24] <https://www.instagram.com/Festivaletteratura/>
- [25] <https://www.instagram.com/readonproject/>
- [26] <https://www.facebook.com/haugalandvg>
- [27] <https://www.facebook.com/silkliteratur>
- [28] <https://www.facebook.com/readonportugal>
- [29] <https://www.instagram.com/readonportugal/>
- [30] <https://www.facebook.com/tantagora>
- [31] <https://twitter.com/tantagora>
- [32] <https://www.instagram.com/tantagorabcn/>
- [33] <https://www.facebook.com/festivalflic>
- [34] <https://twitter.com/flicfestival>
- [35] <https://www.instagram.com/flicfestival/>
- [36] <https://www.facebook.com/writingwestmidlands>
- [37] <https://twitter.com/writingwestmids>
- [38] <https://www.instagram.com/writingwestmids/>
- [39] <https://www.facebook.com/hashtag/readoneu>
- [40] <https://twitter.com/hashtag/readoneu>
- [41] <https://www.instagram.com/explore/tags/readoneu/>